

בבית המשפט העליון

בש"פ 2221/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' דרויאן-גמליאל) במ"ת 14467-09-19 מיום 23.3.2020

תאריך הישיבה: כ"ט באדר התש"ף (25.3.2020)

בשם העוררת: עו"ד אושרת פטל רוזנברג

בשם המשיב: עו"ד שי טובים

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' דרויאן-גמליאל), שהורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, בתנאים שפורטו בהחלטה.

כתב האישום והליך המעצר

1. נגד המשיב ואדם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף) הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של נשיאת נשק ותחמושת וקשירת קשר לפשע. לפי כתב האישום, המשיב ואחד מאחיו מצויים בקשרי חברות קרובים עם הנאשם הנוסף. ביום 15.8.2019 בשעה 1:30 בלילה לערך, נורה למוות אחיו של המשיב (להלן: האח א'). במהלך הלווייתו של האח א', ביום 15.8.2019 בשעות אחר הצהריים (בשעה 17:30 לערך), נורה בן דודו של המשיב למוות. נוכח האירועים המתוארים, לפי המיוחס, ביום 15.8.2019 בשעה 18:00 לערך, קשר הנאשם הנוסף קשר עם המשיב על מנת להוביל אליו אקדח, תחמושת,

ושכפ"צים ממקום מגוריו של הנאשם הנוסף למקום מגוריו של המשיב ברמלה. במסגרת הקשר ולשם קידומו ביקש הנאשם הנוסף מהמשיב שישלח אליו אדם זר, שיוביל את הפריטים האמורים ממקום מגוריו אל המשיב. המשיב לא מצא אדם לביצוע ההובלה, והנאשם הנוסף פנה בשעה 19:50 לערך למכרה שלו (להלן: האיש), וביקש ממנה להגיע לביתו על מנת שתעביר כסף ברכבה (ואמר כי ילד יאסוף ממנה את הכסף). בשעה 20:20 לערך, נסעה האישה ברכבה (להלן: הרכב) לביתו של הנאשם הנוסף וכשעה לאחר מכן הגיעה לרחוב הסמוך לביתו, עצרה את הרכב ופגשה אותו. באותו שלב, אדם אחר (שזהותו אינה ידועה למאשימה) פתח את דלת הרכב והניח על המושב האחורי שני תיקים ושקית שהכילו את הפריטים הבאים: אקדח מוסב לירי כדורים בקליבר 9 מ"מ מסוג Retay; מחסנית אקדח תואמת טעונה ב-8 כדורים בקליבר 9 מ"מ; קופסת כדורים המכילה 50 כדורים בקליבר 9 מ"מ; שקית המכילה 18 כדורים בתפזורת 9 מ"מ; שתי מחסניות של רובה מסוג קלצ'ניקוב טעונות ב-28 ו-29 כדורים בקליבר 7.62; שתי קסדות צבאיות; שכפ"ץ; שני מטעני דמה ושני שלטים (להלן ביחד: אמצעי הלחימה).

הנאשם הנוסף הורה לאישה לנסוע ללוד ולמסור את התיקים והשקית עם אמצעי הלחימה למשיב. במהלך נסיעתה, שלח הנאשם הנוסף אל מספר הטלפון של האישה מסרון עם מספר הטלפון של המשיב, על מנת שהיא תוכל לתאם עמו את מסירת אמצעי הלחימה. בשעה 22:00 לערך התקשרה האישה למשיב על מנת לתאם את מסירת אמצעי הלחימה והוא אמר לה לא להגיע ולמסור לו אותם כעת מכיוון שיש הרבה ניידות משטרה בסמוך למקום שבו שהה. המשיב ביקש מהאישה להמתין בלוד וליצור עמו קשר עוד 10 דקות. בשעה 22:10 לערך נעצרה האישה על ידי המשטרה בסמוך למחלף רמלה-לוד, כשברכב אמצעי הלחימה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה העוררת בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת ביצוע העבירות המיוחסות למשיב, וכי קמה בעניינו עילת מעצר נוכח חזקת המסוכנות הקבועה בדין בשל עבירות הנשק שיוחסו לו וכן בשל הרקע שהביא לביצוען בנסיבות הקונקריות שלפנינו, כמות אמצעי הלחימה ופוטנציאל הסיכון הנשקף מהם.

3. בדיון מיום 19.2.2020 הסכים בא כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות למשיב ושל עילת מעצר. בהחלטה מתום אותו דיון הפנה בית המשפט את המשיב להכנת תסקיר מעצר בעניינו, בהסכמת העוררת, הגם שצוין כי "עמדתה למעצר עד תום ההליכים". בתסקיר שהגיש שירות המבחן מיום 9.3.2020, אשר מטעמי צנעת הפרט נעמוד אך על עיקריו, צוין כי המשיב נשוי ואב לילדים, ובשנים

האחרונות עבד בתחום הבנייה והשיפוצים. צוין כי למשיב 6 אחים, אחד מהם נרצח באירוע המתואר בכתב האישום, ועוד 5 אחים למחצה. בתסקיר תואר הרצח של האח א' כאירוע טראומתי במשפחה, על רקע סכסוך מתמשך עם בני משפחה אחרת באזור, וצוין כי להתרשמות שירות המבחן קיימת לכידות ומחויבות הדדית גבוהה בין חברי המשפחה של המשיב. אשר לסכסוך האמור, צוין כי המשיב התקשה לשתף בדבר מהות הסכסוך ושלל מעורבות ישירה בו או קשרים שוליים; וכי טרם נערכה סולחה בין המשפחות. בקשר לנאשם הנוסף צוין כי המשיב מסר כי מדובר בחבר של אחיו שעצור; כי היכרותו עמו שטחית; וכי הוא שוהה עמו באותו אגף, אולם הקשר ביניהם רופף. עוד צוין כי למשיב אין עבר פלילי למעט תיק מב"ד (ממתין לבירור דין) בגין חשד לביצוע עבירות נשק מיום 22.8.2019. בקשר למיוחס לו, שירות המבחן התרשם כי המשיב ניסה לטשטש את מעורבותו בסכסוך וביטא עמדות המתנגדות לעיסוק בנשק, תוך הבנה של ההשלכות החמורות של החזקה ושימוש בו. כן שלל כוונה לנקום את מותו של האח א'. בנוסף צוין כי המשיב ביטא חשש למצבו ולמצב משפחתו, ורצון להעתיק את אזור מגוריו הרחק ממוקד הסכסוך. בכל הנוגע להערכת הסיכון צוין כי לאחר רצח אחיו ובן משפחה נוסף היה המשיב נתון במשבר רגשי ובתחושת דחק שהשפיעו על התנהלותו ובחירותיו, וכי בהינתן שהסכסוך לא בא על פתרונו ויתר ההיבטים שנבחנו בתסקיר, קיים סיכון להמשך התנהלות שולית. יחד עם זאת צוין כי המשיב נעדר עבר פלילי ואינו מתאפיין בדפוסים עברייניים בולטים ומושרשים וכי המעצר בהליך דנן היה גורם מרתיע עבורו.

שירות המבחן הוסיף ובחן את חלופת המעצר שהציג המשיב, בבית אחיו, ולשם כך נפגש עם המפקחים שהוצעו. שירות המבחן התרשם כי כל המפקחים שהוצעו מקיימים אורח חיים תקין, מחזיקים בעמדות נורמטיביות ומגלים כיום ערנות גבוהה יותר למצבו של המשיב. להערכת שירות המבחן המשיב חש במחויבות כלפי בני משפחתו ולא יבקש להפר תנאיו תחת פיקוחם. נוכח הצטברות השיקולים האמורים בא שירות המבחן בהמלצה לשחרר את המשיב לחלופה שהוצעה על ידו (לצד צו פיקוח), בין היתר בהינתן שהיא מרוחקת באופן מספק ממוקד הסכסוך, ונוכח ההבנה כי מאז הרצח שתואר בכתב האישום לא היו ביטויי אלימות והסלמה נוספים.

4. בדיון מיום 11.3.2020 שמע בית המשפט את המפקחים שהוצעו ובהחלטה מאותו יום ציין כי החלטה בעניין המשיב (והנאשם הנוסף) תינתן למחרת. בהחלטה בעניין המשיב מיום 12.3.2020 צוין כי בתסקיר המעצר המלצה חיובית ומבוססת של שירות המבחן, שכוללת התרשמות מאיכות הפיקוח המוצע ומיקום החלופה, וכן מהיעדר עבר פלילי ואורח חיים נורמטיבי של המשיב. צוין כי שירות המבחן נתן דעתו על קיומו של סיכון למעורבות חוזרת של המשיב בפלילים, אולם מצא בכל זאת כי החלופה

והמפקחים שהוצעו הולמים, מן הנימוקים שפורטו בתסקיר. לפיכך נקבע כי ניתן לבחון בחיוב את הצעת בא כוח המשיב להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני וכי יתקיים דיון נוסף בעניינו לאחר שיוגש דיווח היתכנות מאת יחידת הפיקוח האלקטרוני (להלן: ההחלטה מיום 12.3.2020). בדיון מיום 22.3.2020 ביקשה העוררת להציג סקירה מודיעינית בדבר מצבו העדכני של סכסוך המשפחות העומד ברקע לכתב האישום (להלן גם: הסקירה), ובכלל זאת הודיעה כי אח נוסף של המשיב נרצח ביום 13.3.2020. בתום דיון זה, שהתקיים לפני מותב אחר, קבע בית המשפט (כב' השופט ע' קובו) כי נוכח העדכון האמור ראוי שהמשך הדיון יהיה לפני המותב שקיבל את ההחלטה המהותית בהליך המעצר, שישקול את הסוגיה. בדיון שהתקיים למחרת, הונחה לפני בית המשפט הסקירה, ולאחר ששמע את טענות בית הצדדים קבע בית המשפט (כב' השופט ע' דרורי-גמליאל) כי ניתן לקיים את ההחלטה מיום 12.3.2020 כפי שניתנה. בהמשך לדיווח מנהל הפיקוח האלקטרוני הוחלט להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, בפיקוח לסירוגין על ידי המפקחים שאושרו ותנאים אחרים שפורטו בהחלטה.

בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצוע של החלטתו למשך 48 שעות ולמחרת הגישה המדינה את הערר שלפניי.

טענות הצדדים

5. בעררה טוענת המדינה כי לא היה מקום להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני. לטענתה, מכלול הנסיבות בהליך דנן מצביע על כך שמתכונת זו לא יכולה לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב. נטען כי בעבירות נשק ברירת המחדל היא להורות על מעצר נאשמים מאחורי סורג וברית, וכי המקרה דנן אינו בא בגדר המקרים המיוחדים המצדיקים חריגה ממנה. לטענת המדינה, מסוכנותו של המשיב נלמדת הן מנסיבות ביצוע העבירות המתוארות בכתב האישום, כשברקע סכסוך המשפחות המתואר, הן מהסקירה המודיעינית (שהוגשה גם לעיוני בדיון שלפניי, בהסכמת בא כוח המשיב). בפרט טוענת העוררת כי מהסקירה ניתן ללמוד כי עסקינן בסכסוך דמים פעיל, אשר גם מרחק גיאוגרפי אינו מביא לעצירתו. לעמדת העוררת אין לתת משקל מכריע לעברו הנקי של המשיב, וזאת גם בשים לב לממצאים הפרטניים בתסקיר המעצר בעניין הסיכון הנשקף ממנו, המציבים "תמרורי אזהרה" לגביו. בהקשר זה נטען כי התסקיר התבסס על שתי הנחות שגויות: ראשית כי הריחוק של החלופה המוצעת מקטין את הסיכון הנשקף מהמשיב, ושנית כי הסכסוך לא הסלים ולא היו מאז הרצח שתואר בכתב האישום גילויי אלימות נוספים. באופן קונקרטי נטען כי הסכסוך חרג מגבולות הגזרה של רמלה, כך שאירועי רצח ואלימות בגדרו התרחשו גם בנתניה ובג'וליה, וכי

אירועים מהשבועות האחרונים מוכיחים כי הסכסוך עודנו פעיל ו"מדמם". עוד הודגש כי את העבירות נושא כתב האישום ניתן לבצע גם מתוך מסגרת מעצר ביתית וכי הנסיבות שתוארו בו מלמדות כי למשיב קשרים עברייניים ומעורבות עמוקה בתחום הנשק הבלתי חוקי. לפיכך נטען כי אין בחלופה שהוצעה או במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי להפחית את הסיכון הנשקף מהמשיב, שכולל גם סיכון לציבור בכללותו. בדיון שלפניי חזרה באת כוח העוררת על הטענות בכתובים, והציגה את המידע הגלוי העדכני לגבי הסכסוך העומד ברקע לטענותיה (לצד הסקירה שהוגשה כאמור).

6. בדיון שלפניי ביקש בא כוח המשיב לסמוך ידיו על החלטת בית משפט קמא ועל התסקיר החיובי שהוגש בעניינו של המשיב. לטענתו, העוררת טועה בהבנתה את הסכסוך שקשור בכתב האישום וכורכת בו סכסוך משפחות אחר, שאינו מן העניין. נטען כי החלטת בית המשפט המחוזי התקבלה לאחר שזה נתן דעתו לסקירה המודיעינית, לרבות בדבר רצח אחיו של המשיב לפני כשבועיים. עוד טוען המשיב כי הוא עצור מזה כ-7 חודשים, ובהחלטה על מעצרו לפרק זמן נוסף יש להתחשב גם ברמת הענישה שתוטל עליו בסופו של יום, אם יורשע בדיון. הודגש כי אין בפי העוררת טענה נגד כשירותם של המפקחים שנמצאו מתאימים על ידי שירות המבחן, ואף בית המשפט התרשם מהם באופן בלתי אמצעי. בנוסף נטען כי הריחוק של מקום המעצר בפיקוח אלקטרוני מספיק כדי להשיג את מטרות המעצר בנסיבות דנן. אשר לנסיבות ביצוע העבירות נטען כי חלק מהאמצעים שנמצאו יכולים להתיישב גם עם ייעוד של הגנה עצמית.

בהחלטה מתום הדיון הוריתי על מעצרו של המשיב עד החלטה אחרת.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערר ובצירופותיו, והאזנתי לטענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את הערר ולהורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח. עבירות הנשק שבהן מואשם המשיב, הן "עבירות ביטחון", המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית (סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), בצירוף סעיף 35(ב)(1) לחוק זה). באשר לאפשרות להורות על מעצרו של נאשם בעבירות אלו בפיקוח אלקטרוני, חוק המעצרים מוסיף וקובע כי לא ייעשה כן אלא אם שוכנע בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם ניתן להסתפק במעצר במתכונת זו (סעיף 22(ב)(1) לחוק המעצרים). בהמשך להוראות אלו בחוק המעצרים, בהחלטות שיצאו מלפני בית משפט

זה נפסק לא אחת כי המסוכנות הנובעת מעבירות נשק, אשר מעצם טיבן מלמדות על סכנה אינהרנטית לשלום הציבור – היא כזו אשר למעט מקרים חריגים לא ניתן יהיה לאיינה באמצעות מעצר שלא מאחורי סורג ובריה (בש"פ 7995/19 דוגמוש נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (17.12.2019); בש"פ 6957/19 מדינת ישראל נ' ספדי, פסקה 10 (29.10.2019); בש"פ 4146/17 שלאעטה נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (29.5.2017); בש"פ 5399/16 מדינת ישראל נ' ג'רבי, פסקה 13 (8.7.2016); בש"פ 6837/13 חרבוש נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.10.2013) (להלן: עניין חרבוש); בש"פ 3099/12 מדינת ישראל נ' אבו כליב, פסקה 5 (19.4.2012)). הגם שאין באמור כדי לגרוע מחובתו של בית המשפט לבחון אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך שפגיעתה בחירות הנאשם פחותה, אני סבור כי בנסיבות המקרה הקונקרטיות התשובה לשאלה זו שלילית, מן הנימוקים שלהלן.

8. על פי המיוחס למשיב בכתב האישום, ביום הלווית אחיו, שברקע למותו סכסוך בין משפחות, תיאם המשיב עם הנאשם הנוסף הצטיידות באמצעי לחימה כך שהיעד הסופי שלהם היה לפי התכנון – אצל המשיב. כך, שעות ספורות לאחר ההלוויה "משלוח" הנשק כבר היה בדרכו אל המשיב, שביקש לעכב את הגעתו בשל נוכחות המשטרה בקרבת מקום באותו זמן. התנהלות זו המיוחסת למשיב, מעידה על נגישותו לגורמים עברייניים בתחום הנשק הלא חוקי, שאפשרה לו להתחמש, תוך זמן קצר, באמצעי לחימה שונים, לרבות אמצעים צבאיים (אקדח ותחמושת מתאימה לו, תחמושת לרובה אחר, קסדות צבאיות, שכפ"ץ ומטעני דמה ושלטים להפעלתם). לכמות הנשק הרבה והמגוונת שתוארה, אשר עקב מעצרה של האישה לא הגיעה ליעדה ולא הגשימה את ייעודה, יש לתת משקל לחומרה – הן מבחינת פוטנציאל הנזק לביטחון הציבור, הן מבחינת המשמעות שיש לייחס לזמינות הכמעט מיידית של מצבור נשק כפי שתואר עבור המשיב (ראו והשוו בש"פ 7174/12 מדינת ישראל נ' מסוודי, פסקה 10 (14.10.2012)). בנסיבות אלו, סבורני כי אין מקום לתת משקל ניכר לעברו הפלילי הנקי של המשיב או לאורח חייו התקין עובר לאירוע נושא כתב האישום (ראו והשוו בש"פ 6305/11 מדינת ישראל נ' איהאב, פסקה 13 (7.9.2011)).

9. זאת ועוד, הסקירה המודיעינית שהציגה העוררת, שממנה עולה כי הסכסוך בין המשפחות עודנו פעיל ו"מדמם", מלמדת על קושי להקהות את המסוכנות הנשקפת מהמשיב בנקודת הזמן הנוכחית (ראו והשוו בש"פ 1510/15 אבו ערד נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.3.2015), בקשר לעורר 2 שם; בש"פ 8694/09 מדינת ישראל נ' אלגיוסי (30.10.2009)). מן הפרטים הגלויים שנמסרו בנושא זה בדיון שהתקיים לפני עולה כי אח נוסף של המשיב נרצח ביום 13.3.2020 בנתניה, כחלק מסכסוך המשפחות העומד ברקע לכתב האישום, וכי כשבוע לאחר מכן התרחשה תקרית אלימה נוספת בג'לג'וליה,

המקושרת גם היא לאותו סכסוך. נתונים אלה מעידים כי הסכסוך העומד ברקע לכתב האישום רחוק מלהסתיים. משאלה הם פני הדברים אני סבור כי בצדק טוענת העוררת כי יש לתת משקל מוגבל לתסקיר החיובי שהוגש בעניינו של המשיב, שכן צוין בו במפורש כי ההמלצה מתבססת (בין היתר) על כך שמאז הרצח המתואר בכתב האישום לא היו ביטויי אלימות והסלמה נוספים. דברים אלה מקבלים משנה תוקף בהינתן הערכת שירות המבחן – אף מבלי שהוצגו לו אותם נתונים – כי קיים סיכון להמשך התנהלות שולית מצד המשיב. מכל מקום, הלכה עמנו כי בית המשפט אינו מחויב באימוץ המלצותיו של שירות המבחן בתסקיר המעצר, שכן זה האחרון הוא בגדר כלי עזר בלבד לגיבוש ההחלטה בשאלת אפשרות שחרורו של נאשם לחלופת מעצר, ואין בו כדי לכבול את שיקול דעתו של בית המשפט (ראו למשל עניין חרבוש, פסקה 10). דברים אלה נכונים במיוחד בענייננו, בשים לב שאחד האדנים שעליהם התבססה מסקנת שירות המבחן – אינו מתקיים. עוד אציין כי מן התקריות האחרונות שנמנו על ידי העוררת בקשר לסכסוך עולה כי גרורותיו התפשטו גם מחוץ לגבולות הגזרה שתוארו בכתב האישום, ועל כן אני סבור כי המרחק של מקום המעצר המוצע בפיקוח אלקטרוני, הגם שהוא ודאי רצוי, לא נותן מענה הולם דיו למסוכנות הנשקפת מן המשיב בנסיבות דנן ובנקודת הזמן הנוכחית.

10. בהצטבר השיקולים האמורים, אני סבור כי מתכונת המעצר שנקבעה על ידי בית המשפט המחוזי במקרה שלפנינו יכולה לתת מענה מספק למסוכנות הנשקפת מן המעשים המיוחסים למשיב ומהנסיבות העומדות ברקע להם, המגלות סכסוך חריף ואלים בין משפחות, שטרם שכך, ומעמיד בסכנה לא רק את בני המשפחות האמורות, כי אם את הציבור כולו. בנסיבות אלו, ממילא לא מתקיימים הטעמים המיוחדים הנדרשים בחוק המעצרים כדי להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בהליך דנן.

סוף דבר: הערר מתקבל. המשיב ישהה במעצר מאחורי סורג וברית עד תום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, ה' בניסן התש"ף (30.3.2020).

ש ו פ ט